de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

HGK-monitor rechtbanken Gelderland en Overijssel

Vastgesteld door de Raad voor de rechtspraak
12 november 2014

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

2 De resultaten van de monitoring 3

2.1 Bedrijfsvoering en efficiency 4

2.1.1 Gerechtsomvang, personele samenstelling, ziekteverzuim en werkdruk 4
2.1.2 Productie versus instroom: werkvoorraadontwikkeling 5
2.1.3 Productiviteit en financieel resultaat 6

2.2 Kwaliteitsindicatoren 7

2.2.1 Promis-aandeel en MK-aandeel 7
2.2.2 Permanente educatie, mediation-gebruik, klachten en wrakingen 7
2.2.3 Doorlooptijden 8

2.3 Koers en prioriteiten rechtbanken Gelderland en Overijssel 10

2.3.1 Rechtbank Gelderland 10
2.3.2 Rechtbank Overijssel 10

3 Samenwerking met het Openbaar Ministerie 11

4 Conclusie 11

Bijlage: Verklarende woordenlijst 13

1 Inleiding

In september 2014 is de Raad voor de rechtspraak (de Raad) door de minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) gevraagd een rapportage op te stellen over de stand van zaken in de rechtbanken Gelderland en Overijssel. Aanleiding van dit verzoek aan de Raad is de in de Splitswet vastgelegde afspraak dat een monitoring van de arrondissementen zal worden uitgevoerd[1].

De monitor is opgesteld aan de hand van een set door het ministerie van VenJ aangereikte indicatoren. De indicatoren zijn door de Raad voor de rechtspraak, in afstemming met de betrokken rechtbanken, voorzien van feitelijke informatie en een korte toelichting. De monitor richt zich op de mate waarin een goede balans blijft bestaan tussen een hoog niveau van productie bij de betreffende rechtbanken enerzijds en het bewaken van de kwaliteit van rechtspraak anderzijds.

De productie en effectiviteit van de rechtbanken Gelderland en Overijssel worden in beeld gebracht via bedrijfsvoeringsinformatie afkomstig van deze gerechten voor de jaren 2013 en 2014 en door deze waar nodig nader te duiden. De informatie in deze monitor richt zich op onder andere: de in- en uitstroom van zaken, productiviteit en kostenontwikkeling. Ten aanzien van het in kaart brengen van de kwaliteit van rechtspraak wordt aangesloten bij de kwaliteitsindicatoren die al door de Rechtspraak worden benut teneinde ontwikkelingen in de kwaliteit te kunnen beschrijven. Deze indicatoren hebben betrekking op: de gepercipieerde tevredenheid over de kwaliteit van rechtspraak, het percentage van zaken dat meervoudig wordt afgedaan, de mate van permanente educatie van rechters en juridische medewerkers, de duur van rechtszaken, het aantal ingediende klachten, het aantal gehonoreerde wrakingen, appelpercentage, het aantal doorverwijzingen naar een mediator en een goede bewijsmotivering (Promis).

Voor de inrichting van deze monitoring is een aantal uitgangspunten gehanteerd:
1. De monitoring beperkt zich tot de informatie over de jaren 2013 en 2014.
2. Om te kunnen vaststellen hoe de rechtbanken Gelderland en Overijssel ten opzichte van andere rechtbanken functioneren worden vergelijkingen gemaakt met landelijke gemiddelden van alle rechtbanken.
3. De monitoringrapportage zal beperkt zijn in omvang zijn en gebaseerd zijn op de reeds beschikbare informatie.
4. De monitoringrapportage wordt opgesteld door de Rechtspraak en heeft betrekking op de rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel.

2 De resultaten van de monitoring

De eerste resultaten van de monitoring richten zich op enerzijds bedrijfsvoeringsinformatie en anderzijds kwaliteitsindicatoren. De bedrijfsvoeringsinformatie betreft de omvang van de rechtbanken, de personele samenstelling, het ziekteverzuim, de werkdruk, de productiviteit en het financieel resultaat. Gegevens over de kwaliteit van rechtspraak betreffen de volgende indicatoren: aandeel zaken dat door 3 rechters wordt behandeld (MK-aandeel), gebruik van de Promis-methode in strafzaken, mate van permanente educatie, de duur van rechtszaken, mediationgebruik, klachten en wrakingen.

[1] Kamerstukken II, 2012-2013, 33 451, nr. 3

2.1 Bedrijfsvoering en efficiency

2.1.1 Gerechtsomvang, personele samenstelling, ziekteverzuim en werkdruk

Tabel 1 laat zien dat de rechtbank Gelderland een gemiddelde grootte heeft. De rechtbank Overijssel is de kleinste rechtbank in Nederland.

Tabel 1: instroomvolume en omvang rechtbanken, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
Instroom zaken 2013	167.000	106.900	154.600
Uitstroom zaken 2013	157.400	101.900	149.500
Personeelsomvang (FTE)	677	432	645
Baten (productiewaarde in miljoenen)	56	38	55

Uit tabel 2 valt op te maken dat het aandeel rechters in de rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel vergelijkbaar is met het landelijk gemiddelde. Het aandeel vrouwelijke rechters in de rechtbank Overijssel is lager dan in de rechtbank Gelderland, waar het aandeel vrouwen ongeveer gelijk is aan het gemiddelde bij alle rechtbanken. Onder de gerechtsambtenaren[2] ligt het aandeel vrouwen dichter bij elkaar en dichter bij het landelijk gemiddelde.

Tabel 2: personele samenstelling, aandeel rechters en aandeel vrouwen, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
Aandeel rechters op totaal aantal medewerkers	22%	21%	22%
Aandeel vrouwen op totaal aantal rechters	57%	42%	59%
Aandeel vrouwen op totaal aantal gerechtsambtenaren	66%	63%	69%

Uit tabel 3 blijkt dat bij de rechtbank Overijssel relatief gezien veel rechters van 50 jaar en ouder werken. Omdat dit de komende jaren tot een relatief hoge uitstroom wegens pensionering kan leiden, speelt de rechtbank Overijssel met behulp van het instrument strategische personeelsplanning in op het toekomstige personeelsverloop. In de rechtbank Gelderland zijn meer rechters jonger dan 50 jaar, ook wat meer dan landelijk gemiddeld.

De leeftijdsopbouw van de gerechtsambtenaren geeft een iets ander beeld. In de rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel is het aandeel gerechtsambtenaren van 50 jaar en ouder, ongeveer even groot en niet erg afwijkend van het landelijk gemiddelde.

[2] Dit betreft het niet-rechterlijk personeel van een rechtbank, zoals: administratief medewerkers, juridisch medewerkers en medewerkers in de bedrijfsvoering

Tabel 3: personele samenstelling, leeftijdsopbouw, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
Rechters ≥ 50 jaar	44%	61%	49%
Rechters < 50 jaar	56%	39%	51%
Gerechtsambtenaren ≥ 50 jaar	32%	34%	31%
Gerechtsambtenaren < 50 jaar	68%	66%	69%

Het ziekteverzuim onder rechters was in 2013 voor de rechtbank Overijssel laag, zo blijkt uit tabel 4. Het ziekteverzuim onder rechters bij de rechtbank Gelderland was hoger dan het landelijke gemiddelde. Dit vloeide grotendeels voort uit het aandeel niet-werkgerelateerd langdurig ziekteverzuim.

Het ziekteverzuim onder gerechtsambtenaren lag bij de rechtbank Gelderland net onder het landelijk gemiddelde en bij de rechtbank Overijssel ruim onder het landelijk gemiddelde.

Tabel 4: ziekteverzuim, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
Ziekteverzuim rechters	4,5%	1,1%	2,8%
Ziekteverzuim gerechtsambtenaren	4,9%	3,2%	5,2%

Uit tabel 5, waarin gegevens uit het in 2014 gehouden medewerkerswaarderingsonderzoek zijn verwerkt in een indexcijfer, blijkt dat de werkdruk door rechters en gerechtsambtenaren in de rechtbank Gelderland en rechtbank Overijssel niet of nauwelijks anders wordt gewaardeerd dan landelijk gemiddeld in de rechtbanken. De werkdruk wordt door rechters en gerechtsambtenaren in de rechtbank Overijssel iets positiever gewaardeerd dan de werkdruk in de rechtbank Gelderland.

Tabel 5: werkdruk, 2014

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
Werkdruk (indexcijfer: 100 = landelijk gemiddelde)	100	102	100

2.1.2 Productie versus instroom: werkvoorraadontwikkeling

Een indicator om te kunnen bepalen of een gerecht de instroom van zaken kan bijhouden is de verhouding tussen het aantal afgedane zaken en het aantal ingestroomde zaken. In tabel 6 wordt de instroom versus afgedane zaken voor zes zaakscategorieën weergegeven. Alleen de cijfers waarbij het verhoudingsgetal drie procentpunten of meer onder het gemiddelde ligt en tevens onder de 100% worden toegelicht.

Tabel 6: productie versus instroom, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
civiel recht	94%	97%	98%
bestuursrecht	96%	106%	96%
vreemdelingenrecht	122%	104%	108%
belastingrecht	90%	107%	97%
strafrecht	94%	99%	96%
kantonzaken	94%	93%	96%

In de rechtbank Overijssel lag de werkvoorraadontwikkeling in 2013 over het algemeen in lijn met of beter dan het landelijk gemiddelde. Alleen bij kantonzaken lag deze ontwikkeling onder het landelijk gemiddelde: in 2013 werden 7% minder kantonzaken afgehandeld dan er nieuw instroomden. Het zijn vooral de bewindzaken en daarbinnen de Rekening & Verantwoording, die het verschil tussen in- en uitstroom verklaren. In 2013 zijn in de rechtbank Overijssel de afdelingen die zich voorheen bezighielden met toezicht op curatele, bewind en mentorschap fysiek samengevoegd tot één team op één locatie, te weten Almelo. Hierdoor zijn versneld processen op elkaar aangepast en is kennis gebundeld maar dit heeft wel geleid tot een tijdelijke voorraad aan zaken.

In de rechtbank Gelderland was in 2013 bij belastingzaken en bij civiele- (niet kanton) zaken een voorraadtoename te zien, die groter was dan het landelijke gemiddelde. Bij belastingzaken werd de toename verklaard door dat enerzijds er een stijging van de instroom was en anderzijds er niet genoeg gekwalificeerd juridisch personeel was om met name de rijksbelastingen af te doen.
In de rechtbank Gelderland is de voorraad gestegen bij familie- en jeugdzaken. De stijging van de voorraad is met name toe te wijzen aan bewindzaken. Als gevolg van het relatief hoge (langdurig en niet-werkgerelateerd) ziekteverzuim was in 2013 onvoldoende personeel beschikbaar om de instroom te kunnen bijhouden.
Overigens is ook in de rechtbank Gelderland toezicht geconcentreerd op één locatie, te weten Zutphen. Daar is het Bureau Toezicht ingericht dat bestaat uit een team Insolventie en een team Bewind.

In tabel 6 valt op dat voorraadontwikkeling in het vreemdelingenrecht afwijkt van de ontwikkeling in de andere rechtsgebieden. De oorzaak van de voorraadafname is dat landelijk extra inzet is gepleegd op het wegwerken van oude voorraden, in combinatie met een achterblijvende instroom van zaken.

2.1.3 Productiviteit en financieel resultaat

Uit tabel 7 blijkt dat beide rechtbanken een beperkt positief financieel resultaat hebben behaald en beschikken over een eigen vermogen ultimo 2013.

De kostenproductiviteitsindicatie bij de rechtbank Gelderland lag in 2013 op het landelijk gemiddelde en lag bij de rechtbank Overijssel iets onder dat gemiddelde. De relatief lage uitkomst voor de rechtbank Overijssel komt doordat de rechtbank aan de strafsector extra middelen beschikbaar heeft gesteld om deze toekomstbestendig te maken zodat de zaken van het Landelijk Parket en Functioneel Parket kwalitatief goed kunnen worden afgedaan. Ook had de rechtbank Overijssel te maken met relatief hoge huisvestingskosten vanwege nieuwbouw, waarvoor uit de centrale huisvestingsbegroting een noodzakelijke bijdrage is gegeven.

Tabel 7: indicatoren productiviteit en financieel resultaat, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
kostenproductiviteit indicator	0,96	0,92	0,96
arbeidsproductiviteit t.o.v. gemiddelde	100%	103%	100%
financieel resultaat als percentage van omzet	0,8%	0,1%	0,0%
eigen vermogen als percentage van omzet	3,9%	2,1%	2,5%

2.2 Kwaliteitsindicatoren

2.2.1 Promis-aandeel en MK-aandeel

Een Promis-uitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing via een bepaalde methodiek op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt[3]. Het MK-aandeel heeft betrekking op het percentage zaken dat door een meervoudige kamer worden afgedaan. In tabel 8 zijn het aandeel MK-strafzaken en het Promis-percentage weergegeven.

Tabel 8: PROMIS en MK, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde	Norm/ streefwaarde
Promis-%	91%	70%	65%	50%
MK-% handelszaken	6%	14%	10%	10%
MK-% familiezaken	1%	1%	1%	3%
MK-% Regulier bestuursrecht	10%	13%	9%	10%
MK-% Vreemdelingenzaken	3%	2%	2%	5%
MK-% Strafzaken	13%	15%	14%	15%

De landelijke norm voor het Promis-percentage lag in 2013 op 50%, wat betekent dat tenminste 50 procent van alle MK-zaken via deze werkwijze moet worden behandeld. Voor beide rechtbanken is dit een belangrijk onderwerp en de uitkomsten laten dat ook zien. In 2013 is bij de rechtbank Gelderland 91% van de MK-strafzaken volgens de Promis-methode afgedaan en bij de rechtbank Overijssel was dat 70%. Landelijk gemiddeld is het 65%.

De MK-percentages bewegen zich bij de beide rechtbanken op of boven het landelijk gemiddelde. Alleen worden in rechtbank Gelderland relatief weinig (6%) handelszaken door drie rechters behandeld. Dit is niet het gevolg van efficiencyoverwegingen, maar er was voor de rechtbank Gelderland in 2013 een laag aanbod aan MK-waardige handelszaken.

2.2.2 Permanente educatie, mediation-gebruik, klachten en wrakingen

In tabel 9 zijn de resultaten op het gebied van permanente educatie, verwijzingen naar mediation, het aantal gehonoreerde klachten en gehonoreerde wrakingsverzoeken vermeld.

[3] Het model Project Motiveringsverbetering in Strafvonnissen, kortweg Promis. Voor de strafrechters betekent dit een meer uitgebreide manier van formuleren en uitleggen.

Tabel 9: andere kwaliteitsindicatoren, 2013

Rechtbanken	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde	Norm
Permanente educatie rechters	76%	83%	71%	100%
Permanente educatie gerechtsambtenaren	56%	71%	57%	100%
Aantal verwijzingen naar mediation per 10.000 afgedane rechtszaken	6	10	7	x
% mediationpogingen afgesloten met (gedeeltelijke) overeenstemming	61%	60%	55%	x
Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtszaken	2,4	0,6	2,0	x
Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken	2	0	1	x

Bij beide rechtbanken haalden, net als bij alle andere rechtbanken, niet alle medewerkers de norm voor permanente educatie. Redenen voor het niet halen van de norm zijn langdurige ziekte, zwangerschapsverloven, het onvoldoende aansluiten van het cursusaanbod voor meer ervaren medewerkers en het regelmatig annuleren van cursussen door de cursusorganisatie. Ook komt het voor dat cursussen door rechters en overige medewerkers worden geannuleerd vanwege zittingsdruk. Overigens moet de PE-norm in perspectief geplaatst worden. Het niet behalen van de norm (90 uur in drie jaar) betekent niet dat medewerkers niet aan permanente educatie doen. Immers: 89 uur in drie jaar wordt gezien als het niet halen van de norm.

In de rechtbank Overijssel wordt relatief vaak gebruik gemaakt van mediation, waar dat in de rechtbank Gelderland niet ver van het landelijk gemiddelde ligt. De slagingskansen zijn bij beide rechtbanken bovengemiddeld.

Het aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken ligt landelijk gemiddeld op 1 per rechtbank. Zowel de rechtbank Gelderland als de rechtbank Overijssel wijken nauwelijks van dit landelijk gemiddelde af.

2.2.3 Doorlooptijden

De indicator doorlooptijden geeft het percentage zaken aan dat is afgedaan binnen een bepaalde tijd. De doorlooptijdnormen zijn zodanig geformuleerd dat een bepaald percentage zaken moet zijn afgehandeld binnen een bepaalde tijdsduur.

Tabel 10: doorlooptijden, 2013

Doorlooptijden	Norm	Gelderland	Overijssel	Landelijk gemiddelde
civiel en handelszaken				
handelszaken met verweer (norm 1)	70% < 1 jaar	69%	55%	55%
handelszaken met verweer (norm 2)	90% < 2 jaar	88%	84%	81%
handelszaken zonder verweer	90% < 1 maand	83%	74%	77%
handelsrekesten (vnl. Insolventie)	90% < 3 mnd.	92%	90%	81%
beëindigde faillissementen	90% < 3 jaar	85%	86%	82%
kort gedingen	95% < 3 maanden	92%	91%	93%
scheidingszaken (gemeenschappelijk verzoek)	90% < 2 maanden	90%	96%	90%
scheidingszaken totaal	95% < 1 jaar	96%	95%	94%

Doorlooptijden	**Norm**	**Gelderland**	**Overijssel**	**Landelijk gemiddelde**
kantonzaken				
handelszaken met verweer (norm 1)	75% < 6 mnd.	81%	79%	76%
handelszaken met verweer (norm 2)	90% < 1 jaar	95%	95%	94%
geregelde arbeidsontbindingen	90% < 15 dagen	88%	91%	79%
arbeidsontbindingen met verzet	95% < 3 mnd.	95%	98%	96%
handelsrekesten, niet arbeidszaken	95% < 6 mnd.	86%	91%	81%
kort gedingen/voorlopige voorzieningen	95% < 3 mnd.	96%	96%	97%
overtredingen	85%< 1 mnd.	89%	89%	86%
Mulderzaken	80% < 3 mnd.	78%	84%	66%
Strafzaken				
Meervoudige kamer	90% < 6 mnd.	78%	79%	78%
Politierechterzittingen	90% < 5 weken	85%	79%	87%
Strafzaken bij de kinderrechter	85% < 5 weken	78%	64%	77%
Bestuursrechtelijke zaken				
Bodemzaken bestuur (norm 1)	70% < 9 mnd.	68%	79%	68%
Bodemzaken bestuur (norm 2)	90% < 1 jaar	83%	89%	84%
Voorlopige voorzieningen	90% < 3mnd.	89%	97%	95%
Vreemdelingenzaken	90% < 9 mnd.	84%	86%	81%
Belastingzaken (lokaal)	90% < 9 mnd.	73%	70%	63%
Belastingzaken (Rijk) (norm 1)	70% < 1 jaar	59%	x	67%
Belastingzaken (Rijk) (norm 2)	90% < 18 mnd.	76%	x	63%

Bij de rechtbank Overijssel waren de doorlooptijden in 2013 over het algemeen in lijn met het landelijk gemiddelde of beter. Dit was alleen niet het geval bij handelszaken zonder verweer (verstekzaken) en strafzaken behandeld door één rechter (EK-strafzaken, d.w.z. politierechter of kinderrechter). De uitkomst op verstekzaken kent geen structurele oorzaak: het aantal handels-verstekvonnissen is dermate laag (circa 100) dat deze afwijking van het gemiddelde (3 procentpunten), slechts 3 zaken inhoudt.
De relatief lage uitkomsten bij de behandeling van EK strafzaken bij de rechtbank Overijssel heeft te maken met de wijze van aanlevering door externe instanties waardoor zaken (langer) aangehouden dienden te worden. Deze en soortgelijke logistieke problemen, die breder spelen dan alleen de rechtbank Overijssel, worden door de Rechtspraak en het OM gezamenlijk aangepakt via de Taskforce OM-ZM.

Ook bij de rechtbank Gelderland waren de doorlooptijden in 2013 over het algemeen in lijn met het landelijk gemiddelde of beter. Alleen de duur van rijksbelastingzaken was bovengemiddeld.
Bij rijksbelastingzaken is de norm niet gehaald door meerdere factoren: onvoldoende (rechterlijke) capaciteit om zaken tijdig af te doen en doordat veel zaken niet zijn uitgestroomd als gevolg van jurisprudentie over uitstelbeleid. Het is de verwachting dat vanaf 2014 bij rechtbank Gelderland een inhaalslag plaatsvindt.

2.3 Koers en prioriteiten rechtbanken Gelderland en Overijssel

Net als voor de andere gerechten is de koers van de rechtbanken Gelderland en Overijssel de komende jaren gericht op snelle, toegankelijke en deskundige rechtspraak. De bij deze speerpunten behorende doelstellingen zijn geformuleerd in de door alle bestuurders van de Rechtspraak gezamenlijk vastgestelde Agenda van de Rechtspraak 2015-2018.

2.3.1 Rechtbank Gelderland

Direct na de start van de rechtbank Gelderland op 1 april 2013 heeft het bestuur een visie op de organisatie geformuleerd, die zich het beste laat samenvatten in drie woorden: vertrouwen, verantwoordelijkheid en verbinding (3V). Men werkt met elkaar in het vertrouwen dat ieder op de best mogelijke manier invulling geeft aan zijn verantwoordelijkheid. Men geeft en krijgt daartoe de ruimte en men spreekt elkaar aan op de resultaten. Daar worden heldere afspraken over gemaakt. De verantwoordelijkheden liggen zo laag mogelijk in de organisatie. Men werkt in verbinding met elkaar. Het bestuur investeert in het contact met de leidinggevenden. Om bij te dragen aan de verwezenlijking van deze visie is een omvangrijk cultuurtraject geïnitieerd, 'De Nieuwe Rechtbank', waarin leidinggevenden en medewerkers geïnspireerd worden om eigenaarschap te tonen voor hun werk en voor de organisatie.

Om de kwaliteit van rechtspraak binnen de rechtbank te borgen heeft het bestuur in alle afdelingen/teams senior rechters-inhoudelijk benoemd, die fungeren als kwaliteitscoördinator voor hun team of aandachtsgebied. De eerste periode van de rechtbank stond verder in het teken van de vorming van nieuwe teams Bewind en Insolventies in Zutphen en een geïntegreerde afdeling Bestuursrecht in Arnhem. Voorts heeft het bestuur – door middel van kadernotities – kaders gesteld voor kwaliteitsbeleid, personeels- en organisatiebeleid, integriteitsbeleid en externe oriëntatie. Verder zet het bestuur fors in op procesverbetering, onder andere via Lean 6 Sigma. Voor 2014 zijn als rechtbankprioriteiten vastgesteld: kwaliteit (met de nadruk op realisatie van doorlooptijden), vitaliteit (verhoging mobiliteit, verlaging ziekteverzuim, functioneringsgesprekken) en financiën.

Visitatie 2014
De Visitatiecommissie gerechten 2014 heeft de indruk dat de nieuwe organisatie al aardig in de grondverf staat. De kwaliteitsdoelstellingen staan beschreven in kadernotities en jaarplannen en er zijn senior rechters inhoudelijk benoemd om daar met de teamvoorzitters uitvoering aan te geven. De uitwisseling van kennis en personeel tussen de locaties Arnhem en Zutphen komt steeds beter op gang, al moet in bijna alle rechtsgebieden verdere afstemming van de werkprocessen plaatsvinden.

2.3.2 Rechtbank Overijssel

Sinds de start van de rechtbank Overijssel geldt als visie om de benodigde veranderingen te realiseren volgens het principe *samen slimmer*. De bijbehorende attitude is open, betrokken en actief. Met open vizier naar de samenleving en naar elkaar, onderling betrokken en gericht op samenwerking en op de menselijke maat, en met een mentaliteit van aanpakken en doorpakken. Inmiddels heeft de rechtbank Overijssel in haar eerste jaar een aantal grote stappen gezet die terugkomen in haar jaarverslag over 2013. Kwaliteit en toegankelijkheid van rechtspraak en een gezonde bedrijfsvoering vormen richtsnoer voor het handelen van de rechtbank.

In 2013 is veel tijd en energie gestoken in de nieuwbouw in Zwolle inclusief het nieuwe werken, het op sterkte brengen van de formatie, onder andere bij teams Financiën, Planning &Control (meten is weten!) en P&O, alsmede de samenwerking in de strafrechtketen en met ook andere ketenpartijen. Inmiddels

vullen primair proces afdelingen elkaar over de locaties heen aan en opereren de teams bedrijfsvoering op alle drie locaties.

De periode 2015-2018 staat in het teken van verdere kwaliteitsontwikkeling, -borging en -monitoring, de ontwikkelingen en voorbereidingen op gebied van de in de Agenda van de Rechtspraak 2015-2108 geformuleerde doelstellingen, het dynamisch verandertraject binnen de facilitaire dienst en het inspelen op de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie, het Medewerkerswaarderingsonderzoek en het Klantwaarderingsonderzoek.

Visitatie 2014
Volgens de Visitatiecommissie gerechten 2014 zijn in het eerste jaar al veel stappen gezet om te komen tot de eenwording van één rechtbank, maar er is nog veel werk te doen: de onderlinge afstemming van werkprocessen en kwaliteitsinstrumenten is nog in volle gang. Binnen deze organisatie in opbouw heeft het bestuur zich duidelijk zichtbaar gemaakt. De medewerkers zijn positief over de toegankelijkheid van het bestuur en het bestuur heeft vertrouwen onder de medewerkers. De commissie heeft waardering voor de mate van acceptatie die het bestuur in korte tijd onder de medewerkers heeft bereikt.

3 Samenwerking met het Openbaar Ministerie

De visie van de rechtbank Gelderland en de rechtbank Overijssel op de samenwerking met het Openbaar Ministerie (OM) kan als volgt worden beschreven. De samenwerking tussen de rechtbanken en het OM wordt gekarakteriseerd door een open werkhouding met respect voor elkaars belangen en de bereidheid om over en weer mee te denken met hetzelfde doel voor ogen; namelijk effectieve en voortvarende rechtspraak in de arrondissementen.

Het speelveld van de rechtbanken en het OM is complex door een veelvoud aan partijen. Daar waar het OM te maken heeft met twee rechtbanken met meerdere rechtspraaklocaties, hebben de rechtbanken te maken met een diversiteit van arrondissementsparket, Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (CVOM), Landelijk Parket en Functioneel Parket. Daarbij komen nog ketenpartijen zoals de Balie, Reclassering Nederland, het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Om de wederzijdse visie te kunnen delen en afspraken te maken over werkwijzen hebben de rechtbanken en het OM begin 2013 een aantal overleggen ingericht.

Op het gebied van uniformiteit van werken is al het een en ander bereikt. Er is de bereidheid vanuit de rechtbanken Gelderland en Overijssel om te komen tot uniforme werkafspraken in de gehele regio. Terugkerend aandachtspunt in een goede onderlinge samenwerking is de digitalisering van zaken. Netwerken zijn gescheiden en het op elkaar aansluiten van de digitale systemen kan worden verbeterd.

In breder verband dan de arrondissementen Gelderland en Overijssel worden in het kader van het programma Versterking Prestaties in de Strafrechtketen (VPS) acties ondernomen die er op zijn gericht de automatisering en digitalisering te verbeteren, waardoor onder meer systemen van OM en de rechtbanken beter op elkaar aansluiten, OM en de rechtbanken elkaars systemen kunnen raadplegen en bijvoorbeeld met een gezamenlijk rooster kunnen werken. Dit bevordert de samenwerking tussen OM en de Rechtspraak.

4 Conclusie

Zowel de rechtbank Gelderland als de rechtbank Overijssel vertonen geen significant andere karakteristieken dan de algemene karakteristieken van rechtbanken in Nederland. Afwijkingen ten

aanzien van landelijke kwaliteitsnormen kunnen worden verklaard uit omstandigheden die niet of niet alleen gerelateerd zijn aan de herziening van de gerechtelijke kaart.

Bijlage: Verklarende woordenlijst

Arbeidsproductiviteit:
- De gewogen productie gedeeld door het gemiddeld aantal fte in een jaar.

Baten:
- De waarde van de productie – het aantal uitgestroomde zaken – in een bepaalde periode uitgedrukt in miljoenen euro's.

Doorlooptijd:
- De periode die ligt tussen de start van een rechtszaak en de uitspraak van de rechter over de betreffende zaak. Gemeten is de tijd tussen de start van een procedure en het einde bij één gerechtelijke instantie. Niet gemeten wordt de tijd tussen het vonnis in eerste aanleg en de eerste zitting in hoger beroep. Wel wordt afzonderlijk gemeten de tijdsduur vanaf het instellen appel tot het verzenden van een uitgewerkte strafzaak en vonnis naar het gerechtshof. De doorlooptijdnormen zijn zodanig geformuleerd dat een bepaald percentage zaken moet zijn afgehandeld binnen een bepaalde tijdsduur.

Instroom van zaken:
- Het aantal ingestroomde zaken per zaaksgroep in een bepaalde periode.

Klachten:
- Klachten kunnen worden ingediend over een medewerker van een gerecht of over de bedrijfsvoering. Bij rechters gaat het bijvoorbeeld over de wijze waarop een zaak of een klager op zitting is behandeld. Bij medewerkers zien de klachten bijvoorbeeld op het niet dan wel niet tijdig reageren op verzoeken om informatie.
  Over de inhoud van een uitspraak van een rechter of een beslissing van een rechter tijdens de behandeling van de zaak kan niet worden geklaagd. Daarover kan alleen een hogere rechter oordelen in een hoger beroepsprocedure en in cassatie bij de Hoge Raad.
  Het kengetal geeft aan wat het aantal gehonoreerde klachten is in verhouding tot het aantal rechtszaken.

Kostenproductiviteit:
- De financieringswaarde van de geleverde productie ten opzichte van de werkelijk gemaakte kosten bezien over een bepaalde periode.

Mediation:
- Bij mediation lossen partijen onder begeleiding van een onafhankelijke bemiddelaar samen met de wederpartij het conflict op. Deze mediator helpt partijen de belangen en standpunten helder te krijgen.

Meervoudige Kamer:
- Het behandelen van een zaak door een college bestaande uit drie rechters. De meervoudige kamer beslist over zware of ingewikkelde zaken.

Permanente educatie:
- de tijd die door rechters en juridisch medewerkers wordt besteed aan opleidingen met het doel kennis en vaardigheden in de huidige functie op peil te houden en te vergroten. De norm is gesteld

op gemiddeld 30 uren per jaar over de afgelopen drie jaar, c.q. een minimum van 90 uur verspreid over de afgelopen drie jaar. De norm is 100%.

Personeelsomvang:
- Het totaal aantal personeelsleden in een gerecht, uitgedrukt in fulltime eenheden (FTE). Één fte komt overeen met een benoeming van een persoon in een functie voor 36 uren per week.

Promis:
- Een Promisuitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Dit geldt ongeacht de inhoud van de beslissing. Bevat de beslissing een sanctie dan motiveert de rechter deze op dezelfde manier. In de motivering worden beargumenteerde standpunten van OM en verdediging verwoord en beoordeeld. Als de beslissing een bewezenverklaring inhoudt dan geeft de Promisuitspraak helder inzicht in de gebruikte bewijsmiddelen.

Strategische personeelsplanning:
- Een methode tot het vaststellen van de verschillen (met name in aantal, competenties en kosten) van het huidige personeelsbestand met het personeelsbestand dat in de toekomst nodig zal zijn. Het stelt een organisatie in staat om gericht beleid te voeren op het creëren en instandhouden van een personeelsbestand dat qua aantal, kwaliteit en kosten steeds aansluit op de daadwerkelijke behoefte aan personeel.

Uitstroom van zaken:
- Het aantal uitgestroomde zaken per zaaksgroep in een bepaalde periode (productie).

Werkdruk:
- Een gemiddelde beoordeling door medewerkers, uitgedrukt in een cijfer, van de mate waarin men opdrachten die men ontvangt met elkaar kan combineren, de mate waarin men het werk aan kan, het regelmatig werken onder tijdsdruk, het regelmatig moeten overwerken om het werk af te krijgen, de mate waarin men toekomt aan pauzes en de mate waarin men behoefte heeft aan herstel. Hoe hoger het cijfer, hoe minder de werkdruk als probleem wordt ervaren.

Werkvoorraadontwikkeling:
- Kengetal dat ontstaat door het aantal afgedane zaken in een bepaalde periode te delen door het aantal ingestroomde zaken in diezelfde periode. Wanneer deze verhouding (uitgedrukt in procenten) boven de 100 procent is, dan betekent dit dat bij een gerecht de werkvoorraad aan het dalen is. Indien dit lager dan 100 procent is, dan zijn de werkvoorraden aan het toenemen.

Ziekteverzuim:
- Het niet of niet geheel uitvoeren van de functie wegens ziekte of ongeval voor een duur van maximaal 2 jaar na de betreffende ziekmelding, exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.